



Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2021. május 18.
(OR. en)

8768/21

CULT 33
AUDIO 54
SOC 273

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	a delegációk
Előző dok. sz.:	7431/21
Tárgy:	A Tanács következtetései a kulturális és kreatív ágazatok helyreállításáról, rezilienciájáról és fenntarthatóságáról

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a kulturális és kreatív ágazatok helyreállításáról, rezilienciájáról és fenntarthatóságáról szóló tanácsi következtetéseket, amelyeket a Tanács (Oktatás, Ifjúság, Kultúra és Sport) a 2021. május 17–18-i ülésén jóváhagyott.

A Tanács következtetései

a kulturális és kreatív ágazatok helyreállításáról, rezilienciájáról és fenntarthatóságáról

Az Európai Unió Tanácsa,

EMLÉKEZTETVE

1. arra, hogy – amint azt az Európai Tanács a 2020. július 17–21-i rendkívüli ülésén elfogadott következtetéseiben¹ kijelentette – a Covid19-világjárványra tekintettel soha nem látott mértékű erőfeszítéseket kell tenni az EU-ban a reziliencia fokozása és az átalakulás érdekében,
2. a kulturális, média- és audiovizuális ügyekért felelős uniós miniszterek által a horvát és a német elnökség során szervezett három nem hivatalos videokonferenciájukon kinyilvánított, arra vonatkozó elkötelezettségre, hogy a kulturális és kreatív ágazatokat válságok idején és azon túl határozott szakpolitikai intézkedések gyors meghozatala révén támogassák,
3. az Európai Unió és tagállamai által a Covid19-világjárvány kezdete óta a kulturális és kreatív ágazatok támogatása érdekében hozott számos rendkívüli intézkedésre,
4. a szociális jogok európai pillérének fontos szerepére annak biztosításában, hogy sem a helyreállítási folyamatból, sem a zöld és digitális átállásból ne maradjon ki senki,

¹ EUCO 10/20.

5. az új többéves pénzügyi keretben megnövelt költségvetéssel rendelkező, a 2021–2027-es időszakra szóló Kreatív Európa programra vonatkozó politikai megállapodásra,
6. a média- és audiovizuális ágazat helyreállításának és átalakulásának támogatására irányuló cselekvési terv Európai Bizottság általi elfogadására,

TUDATÁBAN ANNAK, HOGY

7. a kultúra az európai identitás egyik meghatározó tényezője, amely önértéke, valamint jelentős társadalmi és gazdasági hatásai révén nagyban hozzájárul társadalmaink dinamizmusához, befogadó jellegéhez, demokratikus működéséhez és jólétéhez,
8. a kultúra mint ötletforrás és eszköz lehetőségeket kínál új megoldások kidolgozására, a hátrányos megkülönböztetés elleni fellépésre, a társadalmi kötelékek megerősítésére, a szolidaritás új formáinak kialakítására, a terek felélénkítésére és azon képességünk megerősítésére, hogy felkészültebben nézzünk szembe a jelenlegi és a jövőbeli kihívásokkal,
9. elismerést nyert, hogy a kulturális és kreatív ágazatok az európai gazdaság alapvető ökoszisztémái közé tartoznak és a gazdasági fejlődés hajtóerejeként szolgálhatnak,
10. a művészek, előadók és alkotók képesek alkalmazkodni a jelenlegi válságból eredő kihívásokhoz azáltal, hogy elsősorban a digitális környezetben új és innovatív módokat találnak arra, hogy tartalmat szolgáltatassanak közönségüknek és bővítsék azt,
11. minden eddiginél szükségesebb a kulturális és kreatív ökoszisztémák újjáépítése és fellendítése, felhasználva a Covid19-válságból eredő kihívásokból levont tanulságokat,

FIGYELEMBE VÉVE, HOGY

12. a jelenlegi válság strukturális kihívásokra világított rá a kulturális és kreatív ágazatok terén, és azonnali cselekvést, valamint olyan ambiciózus távlati fellépést tesz szükségessé, amely megnyitja az utat a reziliencia és a fenntarthatóság fokozása előtt a kulturális és kreatív ágazatokban, különösen a művészek és a szakemberek körében,
13. elengedhetetlen a kulturális és kreatív ágazatok, köztük különösen a jelenlegi válság által leginkább érintettek megerősítése ezen ágazatok sebezhetőségeinek kezelése, valamint a méltányosság és az egyenlőség mindenkire kiterjedő előmozdítása révén, különös figyelmet fordítva a női művészek és kulturális szakemberek helyzetére,

RÁMUTAT ARRA, HOGY

14. a kulturális és kreatív ágazatok a Covid19-válság által leginkább sújtott ágazatok közé tartoznak, egyrészt egyedi jellemzőik, így például a közönséggel való közvetlen kapcsolat miatt, másrészt pedig amiatt, hogy ha nem is az összes, de számos kulturális helyszínt bezártak és rendezvényt töröltek, ami súlyos gazdasági nehézségeket okozott;
15. a kulturális és kreatív ágazatokban dolgozók jelentős hányada, többek között a legkiszolgáltatottabb munkavállalók nagymértékű bizonytalansággal szembesülnek, ami sok esetben a szociális védelmi és a munkanélküliségi támogatási mechanizmusok hiányának a következménye, ugyanis a kulturális munka területén gyakoriak a bizonytalan, rövid távú szerződések és az önfoglalkoztatók nagy számban képviseltetik magukat;
16. a kulturális és kreatív ágazatok legnagyobb részét alkotó, a kulturális sokszínűséghez hozzájáruló mikro-, kis- és középvállalkozásoknak, valamint (profitorientált és nonprofit) kulturális intézményeknek és szervezeteknek a válságok kedvezőtlen hatásaival szembeni sebezhetőségükre tekintettel a sajátos jellemzőikre szabott intézkedésekre van szükségük;

17. számos művész, alkotó és kulturális szakember rövid időn belül elkezdett online módszereket igénybe venni alkotásai, illetve kreatív folyamatai bemutatására, azonban kihívást jelent számukra, hogy fenntartható jövedelemforrást találjanak, az online óriásplatformok forgalma és bevétele ellenben megnövekedett;
18. a kultúrához való hozzáférés a polgárok jólléte és a társadalmi kohézió szempontjából rendkívül fontosnak bizonyult, az egészségüggyel kapcsolatos aggályok miatt azonban továbbra is korlátozott maradhat;
19. a világjárvány kezelése érdekében elfogadott korlátozások kihatnak a kulturális szakemberek mobilitására és a kulturális alkotások forgalmára, így kihívásokat támasztanak a kulturális és nyelvi sokszínűség, a párbeszéd továbbvitele, a cserék, valamint a határokon átnyúló értékláncok területén;
20. a világjárvány a harmadik országbeli kulturális és kreatív ágazatokban tevékenykedő partnereket is érintette, aminek nyomán fontossá vált a szolidaritás kinyilvánítása és a partnerekkel folytatott együttműködés, amely a fenntartható helyreállításra és fejlődésre irányuló erőfeszítéseik támogatását célozza az EU nemzetközi kulturális kapcsolatai, valamint külső tevékenysége keretében;

A SZUBSZIDIARITÁS ÉS AZ ARÁNYOSSÁG ELVÉNEK, A TAGÁLLAMOK SAJÁT HATÁSKÖREINEK, VALAMINT A SZOCIÁLIS PARTNEREK SZEREPÉNEK ÉS ÖNÁLLÓSÁGÁNAK KELLŐ FIGYELEMBEVÉTELE MELLETT A KÖVETKEZŐ HAT PRIORITÁST HATÁROZZA MEG ANNAK ÉRDEKÉBEN, HOGY ELŐSEGÍTSE A KULTURÁLIS ÉS KREATÍV ÁGAZATOKNAK A REZILIENCIA ÉS A FENNTARTHATÓSÁG FOKOZÁSÁT CÉLZÓ HELYREÁLLÍTÁSÁT:

I. A RENDELKEZÉSRE ÁLLÓ FINANSZÍROZÁSI ESZKÖZÖKHÖZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS JAVÍTÁSA

Felkéri a tagállamokat és a Bizottságot, hogy:

21. használják ki a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz kínálta lehetőségeket a Covid19-világjárvány negatív hatásait követő helyreállítás lehetővé tétele, valamint annak érdekében, hogy a kulturális és kreatív ágazatokat a jövőbeli válságokkal szemben ellenállóbbá lehessen tenni az ezen ágazatokban tapasztalt strukturális kihívások kezelése, továbbá adott esetben megfelelő és hatékony támogatási rendszerek alkalmazása révén;
22. mozdítsák elő a szinergiákat a kulturális és kreatív ágazatok szempontjából releváns uniós programok, így például a Kreatív Európa, az Erasmus+, a Horizont Európa, az InvestEU, a Digitális Európa program, a kohéziós politikai alapok és az Európai Unió Helyreállítási Eszköz között;
23. amennyire csak lehet, egyszerűsítsék le a finanszírozási programok pályázási eljárásait és csökkentsék a programokhoz kapcsolódó bürokráciát;
24. törekedjenek a „senkit nem hagyunk hátra” elv érvényesítésére és annak biztosítására, hogy a finanszírozási mechanizmusok megfeleljenek a kultúra területén tevékenykedő önfoglalkoztatók, mikro-, kis- és középvállalkozások, valamint (profitorientált és nonprofit) kulturális intézmények és szervezetek sajátos igényeinek és kapacitásainak;

25. tegyenek elérhetővé a kulturális és kreatív ágazatok rendelkezésére álló finanszírozási és társfinanszírozási lehetőségekkel kapcsolatos testreszabott információkat a kulturális és kreatív ágazatokat támogató tagállami struktúrákon, valamint az érintett uniós programirodákon, ügynökségeken vagy kapcsolattartó pontokon keresztül, és erősítsék meg az e szereplők közötti párbeszédet annak biztosítása érdekében, hogy a tájékoztatás és a tanácsok időben eljussanak a kulturális és kreatív ágazatokba;

Felkéri a Bizottságot, hogy:

26. bocsásson rendelkezésre egy közös egyablakos ügyintézési eszközt, amelyen keresztül az EU valamennyi hivatalos nyelvén elérhetők releváns, rendszeresen frissített, könnyen érthető, könnyen hozzáférhető és testreszabott információk a kulturális és kreatív ágazatokban igénybe vehető finanszírozási lehetőségekkel kapcsolatban, lehetővé téve ezáltal valamennyi kulturális szereplő számára, hogy gyorsan információhoz jusson a kapcsolódó uniós finanszírozási programokról;
27. értékelje az állami támogatásra vonatkozó szabályoknak a kulturális és kreatív ágazatokra való alkalmazását kiigazításuk szükségességének mérlegelése céljából;
28. folytassa az érdekelt felekkel való szoros együttműködést a támogató intézkedések és az uniós finanszírozási programok végrehajtása során annak biztosítása érdekében, hogy a rendelkezésre álló finanszírozás – különösen előre nem látható körülmények esetén – igazodjon az ágazat igényeihez;

II. A REZILIENCIA FOKOZÁSA A KULTURÁLIS ÉS KREATÍV SZAKEMBEREK KÖRÉBEN

Felkéri a tagállamokat, hogy:

29. az ágazatokkal szoros párbeszédet folytatva, a megfelelő kereteken belül mozdítsák elő a kulturális és kreatív tevékenységek sajátosságait figyelembe vevő, tisztességes és fenntartható munkaerőpiac kialakítását, ezen belül többek között a kulturális és kreatív szakemberek szociális védelmének a továbbfejlesztését²;
30. segítsék elő a kulturális és kreatív szakemberekkel való folyamatos párbeszédet és cserét, ösztönözve őket arra, hogy már korai szakaszban felhívják a figyelmet a problémákra és megosszák az általuk talált megoldásokat;

Felkéri a tagállamokat és a Bizottságot, hogy:

31. ösztönözzék a kulturális és kreatív ágazatokat arra, hogy például az adatokban rejlő lehetőségek kiaknázása révén további olyan új üzleti modelleket fejlesszenek ki, amelyek választ adnak a gazdasági, digitális, társadalmi és környezeti kihívásokra;
32. mozdítsák elő az olyan képzési lehetőségeket, amelyek a vállalkozói, digitális, pénzügyi és vezetői készségekkel, illetve a szellemi tulajdon-jogokkal kapcsolatos kapacitásépítést, valamint a kulturális és kreatív szakemberek általános rezilienciájának építését szolgálják;
33. ösztönözzék új módszerek és eszközök feltérképezését a művészek jövedelmének biztosítása, a művészek helyzetének megvitatása és az európai kulturális és kreatív ágazatokat és iparágakat jellemző munkakörülményekkel kapcsolatos elképzelések cseréje terén, a nyitott koordinációs módszer keretében létrehozandó, a művészek, valamint a kulturális és kreatív szakemberek helyzetével és munkafeltételeivel foglalkozó csoporton keresztül;
34. támogassák a kulturális és kreatív ágazatok kalóztevékenységgel szembeni védelmének a fokozására irányuló erőfeszítéseket;

² A Tanács ajánlása (2019. november 8.) a munkavállalók és az önálló vállalkozók szociális védelemhez való hozzáféréséről, *HL C 387., 2019.11.15., 1. o.*

III. A MOBILITÁS ÉS AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS TOVÁBBI ERŐSÍTÉSE

Felkéri a tagállamokat és a Bizottságot, hogy:

35. tegyenek megfelelő lépéseket az együttműködés további ösztönzésére – többek között a harmadik országok viszonylatában –, valamint a művészek és a kulturális és kreatív szakemberek szabad mozgásának elősegítése érdekében, előmozdítva a cseréket, az együttműködést és a művészi szabadságot, valamint figyelembe véve a személyek és szolgáltatások szabad mozgására vonatkozó általános elveket;
36. keressenek megoldásokat a mobilitási nehézségekre, megkönnyítve a művészek és a kulturális és kreatív szakemberek számára a határokon átnyúló mobilitás különböző adminisztratív gyakorlataiban való eligazodást;
37. mozgítsák elő a művészeti ágak közötti együttműködést és adott esetben egyszerűsítsék a vonatkozó szabályokat;
38. mozgítsák elő az ahhoz szükséges rugalmasságot, hogy az európai mobilitási forrásokat át lehessen irányítani az ágazat legsürgetőbb szükségleteinek kielégítésére, amikor utazási korlátozások vannak érvényben;

IV. A DIGITÁLIS ÉS A ZÖLD ÁTÁLLÁS FELGYORSÍTÁSA

Felkéri a tagállamokat és a Bizottságot, hogy:

39. az online óriásplatformok szerepét is figyelembe véve ösztönözzék a kulturális és kreatív szakemberek továbbképzését annak érdekében, hogy azok hatékonyan hozzá tudjanak férni a digitális színhöz, használni tudják azt és profitálni tudjanak abból, illetve részt tudjanak venni az ottani versenyben;
40. ragadják meg az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló módosított irányelv³ és a szerzői jogokról szóló irányelv⁴ által nyújtott lehetőségeket a kulturális és kreatív ágazatok helyreállításának elősegítése érdekében;
41. mozdítsák elő a kulturális és kreatív ágazatok, valamint a környezetvédelmi és technológiai ágazatok közötti interdiszciplináris együttműködést, elősegítve az innovációt mind a kultúra, mind az ipar területén, valamint teljeskörűen kihasználva a nyelvi technológiák és a digitális technológiák, például a mesterséges intelligencia nyújtotta előnyöket;
42. adott esetben mozdítsák elő az összes generációt célzó kulturális szemléletformálást, hogy ezáltal a kultúrafogyasztók tájékozottabbak legyenek és a kulturális produktumok szélesebb köre iránt érdeklődjenek;
43. helyezték előtérbe a kulturális és kreatív ágazatok által a fenntarthatóság hajtóerejeként betöltött fontos transzformatív szerepet, és lehetőség szerint biztosítsanak kedvező feltételeket minden kulturális szereplő számára ahhoz, hogy a lehető legnagyobb mértékben hozzá tudjanak járulni az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez, többek között tevékenységeik környezeti hatásának csökkentése révén;

³ Az (EU) 2018/1808 irányelvvel módosított 2010/13/EU irányelv.

⁴ (EU) 2019/790 irányelv.

V. A JÖVŐBELI KIHÍVÁSOKRA VONATKOZÓ ISMERETEK ÉS FELKÉSZÜLTSG JAVÍTÁSA

Felkéri a tagállamokat és a Bizottságot, hogy:

44. a teljes értéklánc mentén mozgítsák elő az egyes kulturális és kreatív ágazatok sajátos szükségleteinek, jellemzőinek és sebezhetőségeinek alapos és mélyreható ismeretét, például kutatás, feltérképezés, valamint az érdekelt felekkel, köztük a helyi közösségekkel folytatott folyamatos és szoros párbeszéd révén;
45. segítsék elő a kulturális és kreatív ágazatok helyreállításának leghatékonyabb módjaival (például a helyreállítási terv intézkedéseivel) kapcsolatos know-how, bevált gyakorlatok és információk megosztását, és összpontosítsanak az olyan váratlan és bizonytalan jelenségekre való felkészülésre, amelyek a jövőben megzavarhatják ezen ágazatok működését;
46. fokozzák a kulturális örökség védelmét azáltal, hogy a kulturális örökség gondozásának szerves részeként kiemelten foglalkoznak a fenntarthatósággal és a katasztrófákkal szembeni rezilienciával;

VI. A KULTURÁLIS SZÍNTEREK ÉS A HELYI KÖZÖSSÉGEK FIGYELEMBEVÉTELE

Felkéri a tagállamokat és a Bizottságot, hogy:

47. a kulturális politikák, stratégiák és programok prioritásainak meghatározása során kiindulópontként vegyék figyelembe a kulturális színterek és a helyi közösségek szükségleteit és véleményét, maximalizálva ezáltal a kulturális szférából eredő tevékenységek és elképzelések társadalmi hatását;
48. továbbra is ösztönözzék a kulturális és kreatív ágazatok és más szakpolitikai ágazatok (pl. egészségügy, oktatás, ifjúságpolitika, tudomány, kutatás és innováció, környezetvédelem, foglalkoztatás, szociális ügyek, turizmus) közötti partnerségeket annak érdekében, hogy – adott esetben a meglévő struktúrák és programok teljes körű kihasználásával – realizálni lehessen a kultúra által a jólétre és a fenntarthatóságra gyakorolt kedvező hatásokat;

Felkéri a tagállamokat, hogy:

49. lehetőség szerint ösztönözzék a kulturális színterek, a helyi közösségek, a hatóságok és a kulturális és kreatív szakemberek közötti kapcsolatok kialakítását, szem előtt tartva a kulturális és kreatív ökoszisztémák erősen alulról építkező jellegét;
50. a közösségi távolságtartás és a digitális interakciók hatásaira adott értékes válaszingedményként a kultúrán keresztül mozdítsák elő a társadalmi összekapcsoltságot;
51. mozdítsák elő a kulturális tudatosságot a társadalomban azáltal, hogy ösztönzik az aktív kulturális részvételt és a kultúrához való egyenlő hozzáférést valamennyi társadalmi csoport számára, beleértve a leginkább marginalizált és kiszolgáltatott csoportokat is;
52. ösztönözzék a kulturális intézményeket arra, hogy dolgozzanak ki innovatív megközelítéseket és módszereket a különböző közönségrétegek megszólítása érdekében;

FELKÉRI A TAGÁLLAMOKAT ÉS A BIZOTTSÁGOT, HOGY 2023-IG OSSZÁK MEG EGYMÁSSAL A BEVÁLT GYAKORLATOKAT ÉS VÉGEZZENEK HELYZETÉRTÉKELÉST E KÖVETKEZTETÉSEK ALAPJÁN.

Releváns szakpolitikai dokumentumok

Európai Tanács

Az Európai Tanács 2020. július 17–21-i rendkívüli ülésén elfogadott következtetések (EUCO 10/20)

A 2019–2024-es időszakra szóló új stratégiai menetrend (az Európai Tanács által 2019. június 20-án elfogadva)

Az Európai Tanács 2017. december 14-i következtetései (EUCO 19/1/17 REV 1)

Miniszteri nyilatkozatok

Declaration on culture in times of COVID-19 crisis (Nyilatkozat a kultúrának a Covid19-válság közepette fennálló helyzetéről) (2020. április)

The Bucharest Declaration of the Ministers of Culture and their representatives on the role of culture in building Europe's future (A kulturális miniszterek és képviselőik bukaresti nyilatkozata a kultúra által Európa jövőjének építésében betöltött szerepről) (2019. április)

Az Európai Unió Tanácsa

A Tanács következtetései a 2019–2022-re szóló kulturális munkaterv módosításáról (HL C 193., 2020.6.9., 20. o.)

A Tanács következtetései a kulturális örökség területén végzett kockázatkezelésről (HL C 186., 2020.6.5., 1. o.)

Az Európai Unió Tanácsa és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülésező képviselői által elfogadott állásfoglalás a fenntartható fejlődés kulturális dimenziójáról (HL C 410., 2019.12.6., 1. o.)

A Tanács következtetései a nemzetközi kulturális kapcsolatokra vonatkozó uniós stratégiai megközelítésről és cselekvési keretről (HL C 192., 2019.6.7., 6. o.)

A Tanács következtetései a 2019–2022-re szóló kulturális munkatervről (HL C 460., 2018.12.21., 12. o.)

A Tanács következtetései a kultúra elérhetőségének digitális úton való előmozdításáról, különös tekintettel a közönségépítésre (HL C 425., 2017.12.12., 4. o.)

A Tanács következtetései az innovációt, a gazdasági fenntarthatóságot és a társadalmi befogadást ösztönző kulturális és kreatív összekapcsolódásokról (HL C 172., 2015.5.27., 13. o.)

A Tanács következtetései a művészek és kulturális szakemberek céljait szolgáló mobilitási információk szolgálatokról (HL C 175., 2011.6.15., 5. o.)

Európai Bizottság

Az európai média a digitális évtizedben: a helyreállítást és átalakulást támogató cselekvési terv (COM(2020) 784 final)

Az EU innovációs lehetőségeinek maximális kiaknázása. A szellemi tulajdonra vonatkozó cselekvési terv az EU helyreállításának és rezilienciájának támogatása érdekében (COM(2020) 760 final)

Európa nagy pillanata: Helyreállítás és felkészülés – a jövő generációért (COM(2020) 456 final)

Az európai zöld megállapodás (COM(2019) 640 final)

Az új európai kulturális menetrend (COM(2018) 267 final)

Európai Parlament

2020. szeptember 17-i állásfoglalás Európa kulturális helyreállításáról (2020/2708(RSP))

2007. június 7-i állásfoglalás a művészek társadalmi megítéléséről (2020/2249(INI))

Report of 25 February 1999 on the situation and role of artists in the European Union (1999. február 25-i jelentés az európai unióbeli művészek helyzetéről és szerepéről) (A4-0103/99)

UNESCO

Culture in Crisis: Policy guide for a resilient creative sector (Válságban a kultúra: szakpolitikai útmutató a kreatív ágazat rezilienssé tételéhez) (2020)

Culture & working conditions for artists: implementing the 1980 Recommendation concerning the Status of the Artist (Kultúra és a művészek munkakörülményei: a művészek szakmai jogállásának elismerésére vonatkozó, 1980. évi ajánlás végrehajtása) (2019)

Recommendation concerning the Status of the Artist (Ajánlás a művészek szakmai jogállásának elismerésére) (1980)